

Posudek diplomové práce
JAROSLAVY MALÉ
MĚSTEČKO PALERMO USÍNÁ. SPECIFIKA SICILSKÉ DETEKTIVKY
S VYUŽITÍM KONFRONTACE A SROVNÁNÍ KRIMINÁLNÍCH ROMÁNŮ ANDREY
CAMILLERIHO A LEONARDA SCIASCI,
ÚRS FFUK

Diplomantka zpracovala ve své práci šťastný nápad: srovnání detektivních románů dvou sicilských autorů Andrey Camilleriho a Leonarda Sciasci. Hned úvodem chci říci, že zpracování tohoto tématu dopadlo velice dobře: výklad je racionálně uspořádaný, styl živý a celé je to zajímavé.

V první kapitole je podán „krátký exkurs“ do detektivního žánru. Autorka žánr definuje, charakterizuje jeho podžánry, připomíná jeho italskou historii. Věcně je to v pořádku, ale některé formulace bych přece jen nepodepsal. Když diplomantka úvodem cituje definici detektivky ze Slovníku literární teorie, nelíbí se jí, že detektivka je v ní zařazena („v rozhodující většině“) do „okruhu masové zábavné četby“ a vyčítá z toho „despekt, kterému se žánr detektivky dlouhodobě těší“. Podle mne je však zbytečné protestovat proti umístění detektivky v „masové“ nebo „triviální“ četbě: to jsou technické (ne automaticky hodnotící) termíny, které pouze popisují status této žánrové kategorie. O „dlouhodobém despektu“ bych vůbec nemluvil: strukturalismus a sémiotika už dávno vysokou a triviální literaturu zrovnoprávnily (neboť si otázku „hodnoty“ příliš nepřipouštějí) a pro studium narativních konvencí, jak je provádějí Todorov či Eco, je detektivka ideálním předmětem. Ale ani literární věda, která dosud hodnotí, si už detektivku dávno neoškliví: Chandler nebo Simenon jsou už delší dobu uznávaní autoři. Přizpůsobila se tomu i nakladatelská praxe: Simenon vychází v reprezentativní francouzské knihovnici Bibliothèque de la Pléiade vedle Racina a Corneille a Camilleri v neméně prestižních Monadoriho Meridiani vedle Danta a Manzoniho. To však nic nemění na tom, že ne každý detektivkář je Camilleri nebo Simenon.

Další kapitola je věnována Sicilii, přesněji jejímu obrazu v literárních textech. V kapitole bezprostředně následující je vtažen do hry – naprosto legitimně – také Pirandello,

který se pro „sicilskou“ literaturu stal téměř topickou referencí. Zajímavé jsou postřehy dokládající přítomnost „detektivních“ motivů v Pirandellových prózách a dramatech. Diplomantka však klade důraz především na fakt, že i ~~Sciasciovy~~ Sciasciovy a Camilleriho detektivní příběhy jsou – paradoxně – silně ovlivněny pirandellovskou – a sicilskou – skepsí vůči jednoznačné „pravdě“. To vše je přesné.

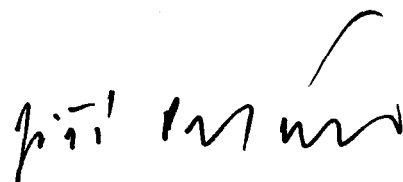
Jádrem práce je oddíl označený římskou dvojkou. Zde jsou analyzovány vybrané romány, přičemž jednotlivé analýzy jsou orientovány na „zločin“, figuru detektiva, mechanismy pátrání a kategorii trestu. Přirozeně se do výkladu dostává mafie a její kodex. Diplomantka velice zřetelně dává vyvstat určité netotožnosti v totožnosti: Sciasciovy i Camilleriho romány v zásadě líčí stejný svět, ale ten se posunul v čase, některé fenomény (mafiánská čest) ztratily na váze, narostla brutalita a paralelně i lhostejnost vůči ní. Slušný a nezkorumpovaný detektiv Montalbano vypadá v důsledku toho všeho jinak než slušný a nezkorumpovaný Sciasciův Bellodi.

Jsou to velmi dobré analýzy a značně bohaté (diplomantka například rozšiřuje svá srovnání o texty Lucarelliho a věnuje pozornost i jazykovým prostředkům, s nimiž jednotliví autoři pracují).

Žádné zásadnější výhrady nemám. Drobnou vadou na kráse jsou překlepy (titul Sciasciova románu se stále vrací v podobě A ciscuno il suo) a určité nemotornosti v překladech italských textů (autorka zřejmě spěchala s dokončením práce: na s. 8, 9, 34 zůstaly v překladech dokonce nedodělky).

Jako celek práci pokládám za zdařilou a k obhajobě ji plně doporučuji.

Praha, 16. 9. 2007

doc. PhDr. Jiří Pelán,
oponent